

Wrtel 12.11.13

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO REGIONALNOGA RAZVOJA I FONDOVA EUROPSKE UNIJE

Nacrt

P.Z. br. _____

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA
O PODRUČJIMA POSEBNE DRŽAVNE SKRBI, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM
ZAKONA**

Zagreb, studeni 2013.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PODRUČJIMA POSEBNE DRŽAVNE SKRBI

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona sadržana je u članku 2. stavku 4. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10 - pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA TREBA UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE NJEGOVA DONOŠENJA

Zakon o područjima posebne državne skrbi donesen je 1996. godine („Narodne novine“, br. 44/96), nakon čega su uslijedile njegove brojne izmjene i dopune. Stoga je 2008. godine donesen novi tekst Zakona i nakon njega još dvije izmjene i dopune. („Narodne novine“, br. 86/2008, 57/2011 i 51/2013).

Zakonom o područjima posebne državne skrbi utvrđuju se područja o kojima Republika Hrvatska posebno skrbi i poticajne mjere za njihovu obnovu i razvitak. Područja posebne državne skrbi dijele se u tri skupine od kojih su prva i druga izdvojene prema okolnostima nastalim na temelju posljedica agresije na Republiku Hrvatsku, a treća skupina utvrđena je prema tri kriterija: kriteriju ekonomske razvijenosti, kriteriju strukturnih poteškoća, demografskom kriteriju.

Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 159/2009) uvedeno je ocjenjivanje i razvrstavanje svih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema indeksu razvijenosti u nekoliko kategorija. Indeks razvijenosti kompozitni je pokazatelj koji se računa kao prosjek više društveno-gospodarskih pokazatelja i njegova svrha je mjerenje na jedinstven i usporediv način stupnja razvijenosti svih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i njihovo razvrstavanje u kategorije sukladno odstupanju od prosjeka razvijenosti Republike Hrvatske. Prvi postupak ocjenjivanja i razvrstavanja svih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u Republici Hrvatskoj prema indeksu razvijenosti proveden je 2010. godine kada je i donesena Odluka o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u Republici Hrvatskoj prema stupnju razvijenosti, („Narodne novine“, br. 89/2010.). Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske su utvrđena potpomognuta područja na područnoj (regionalnoj) razini i na lokalnoj razini koja čine jedinice s indeksom razvijenosti manjim od 75% prosjeka Republike Hrvatske. Cilj koji se želio postići uvođenjem kategorizacije svih jedinica lokalne i područne samouprave prema indeksu razvijenosti je harmonizacija sustava vođenja politike regionalnoga razvoja.

Ocjenjivanje i razvrstavanje jedinica lokalne samouprave prema indeksu razvijenosti je potvrdilo da postoji značajan broj jedinica na području posebne državne skrbi koje prema vrijednosti indeksa ne udovoljavaju kriterijima za stjecanje statusa potpomognutih područja, odnosno čiji je stupanj razvijenosti veći od onog koje propisuje Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske kao uvjet za stjecanje statusa potpomognutog područja.

Cilj ovih izmjena Zakona o područjima posebne državne skrbi je uskladiti razinu poreznih olakšica i pomoći lokalnim proračunima jedinica lokalne samouprave na područjima posebne državne skrbi s njihovim stupnjem razvijenosti mjerenim indeksom razvijenosti čime će se ostvariti kvalitetnija raspodjela pomoći iz državnog proračuna lokalnim proračunima uz istovremeno smanjenje razine rashoda državnog proračuna. Nadalje, postupno smanjenje razine potpora za jedinice lokalne samouprave koje ne udovoljavaju kriterijima za stjecanje statusa potpomognutih područja na način kako je to utvrđeno u Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske će omogućiti lakšu prilagodbu jedinica lokalne samouprave nakon što novi Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (trenutno u javnoj raspravi) stupi na snagu uz istovremeni prestanak važenja Zakona o područjima posebne državne skrbi. Također, ovim izmjenama Zakona o područjima posebne državne skrbi ukidaju se one olakšice i pomoći za koje je procijenjeno da nisu polučile očekivani učinak odnosno za koja u proteklom razdoblju nisu bila osigurana sredstva za njihovu provedbu niti za njih ne postoji fiskalni prostor u državnom proračunu u idućem trogodišnjem razdoblju.

Člankom 21. Zakona o područjima posebne državne skrbi utvrđena je porezna olakšica za građane odnosno oslobađanje od plaćanja poreza na promet nekretnina kod stjecanja nekretnina koje se nalaze na područjima posebne državne skrbi, ako imaju ili prijavljuju prebivalište na tim područjima.

Dosadašnje iskustvo s korištenjem ove olakšice je pokazalo da su efekti ove mjere na razvoj slabije razvijenih područja zanemarivi iz razloga što su cijene nekretnina na tim područjima puno niže od prosjeka Republike Hrvatske te samim time dodatna ušteda koju predstavlja ova porezna olakšica za sudionike u prometu nekretnina nema posebno značenje niti ona predstavlja poseban poticaj za povećanje prometa nekretnina i gospodarsko oživljavanje ovih područja. Primjerice u 2012.g. prosječna razina ove porezne olakšice je na području Porezne uprave Osijek iznosila 2.174 kuna, Porezne uprave Slavonski brod 1.808 kuna, Porezne uprave Požega 1.938 kuna, Porezne uprave Bjelovar 1.168 kuna, a porezne uprave Sisak 2.279 kuna što potvrđuje kako se radi o vrlo malim iznosima koji nisu značajan poticaj za povećanje prometa nekretnina i posljedično poboljšanje gospodarskih prilika na tom području. Stoga se predlaže ukidanje ove olakšice.

Člankom 22. Zakona o područjima posebne državne skrbi utvrđene su pomoći općinama i gradovima na područjima posebne državne skrbi kojima se porez na dobit koji se ostvari na njihovim područjima, a prihod je državnog proračuna, isplaćuje kao pomoć iz državnog proračuna. Međutim, donošenjem Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske pokazala se potreba usklađivanja različitih olakšica i pomoći iz Zakona o područjima posebne državne skrbi s novom kategorizacijom jedinica lokalne samouprave. Stoga se izmjenama Zakona predlaže vezivanje intenziteta pomoći iz državnog proračuna sa stupnjem razvijenosti jedinica lokalne samouprave po indeksu razvijenosti. Predloženo rješenje znači da one jedinice na područjima posebne državne skrbi čiji indeks razvijenosti ne prelazi 75% prosjeka Republike Hrvatske i dalje imaju pravu na cjelokupni prihod od poreza na dobit. Nadalje, jedinice čiji se indeks razvijenosti nalazi između 75% i 100% nacionalnog prosjeka imaju pravo na pomoć u razini 75% ukupnih prihoda od poreza na dobit, jedinice čiji se indeks razvijenosti između 100 i 125% nacionalnog prosjeka imaju pravo na pomoć u razini 60% ukupnih prihoda od poreza na dobit, a jedinice čiji indeks razvijenosti prelazi 125% imaju pravo na pomoć u razini 40% ukupnih prihoda od poreza na dobit.

Člankom 24. Zakona o područjima posebne državne skrbi utvrđene su, pod određenim uvjetima, olakšice obveznicima poreza na dobit koji obavljaju djelatnost na području posebne

državne skrbi, osim djelatnosti poljoprivrede i ribarstva. Ova se odredba briše u Zakonu o područjima posebne državne skrbi i prenosi se u Zakon o porezu na dobit kako bi se na jednom mjestu objedinila cjelovita problematika koja se odnosi na porez na dobit. U Zakonu o porezu na dobit će se razina olakšica uskladiti sa stupnjem razvijenosti jedinica lokalne samouprave i njihovom kategorizacijom temeljem Zakona o regionalnom razvoju. To znači da će pravo na olakšicu uživati subjekti koji se nalaze u jedinicama lokalne samouprave kategoriziranim kao potpomognuta područja prema Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske.

Za odredbe kojima se određuje jedinicama lokalne samouprave na područjima posebne državne skrbi pravo na novčanu naknadu za površine koje su u posebnom sustavu zaštite okoliša (članak 26.) odnosno pravo na naknadu troška boravka djece u dječjim vrtićima ili jaslicama (članak 28.), za koja u proteklom razdoblju nisu bila osigurana sredstva za njihovu provedbu zbog čega nikad u praksi nisu zaživjela niti je moguće osigurati sredstva u državnom proračunu u idućem trogodišnjem razdoblju uslijed izuzetno visokog deficita državnog proračuna, predlaže se brisanje iz Zakona.

III. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona nije potrebno osigurati dodatna financijska sredstva. Očekivani financijski efekti primjene ovoga Zakona za državni proračun je godišnja ušteda u iznosu od 35 do 40 milijuna kuna zbog manje obveze prepuštanja prihoda od poreza na dobit iz državnog proračuna jedinicama lokalne samouprave na područjima posebne državne skrbi čiji indeks razvijenosti prelazi 75% prosjeka Republike Hrvatske. Ukidanje porezne olakšice kod kupnje nekretnina na područjima posebne državne skrbi imat će učinak na povećanje prihoda jedinica lokalne samouprave na tim područjima kao i prihoda državnog proračuna, budući da će se prihodi dijeliti u omjeru 60:40 u korist jedinica lokalne samouprave. Ukupan iznos povećanih prihoda jedinica lokalne samouprave i državnog proračuna je procijenjen na 33,5 milijuna kuna.

IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Temelj za donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku nalazi se u odredbi članka 204. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/2013), a to su osobito opravdani državni razlozi. Naime, uvažavajući ciljeve utvrđene u Smjernicama ekonomske i fiskalne politike 2014. – 2016., predlaže se donošenje ovoga Zakona, kao sastavnice paketa zakona kojima se pridonosi ublažavanju deficita državnog proračuna.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O PODRUČJIMA POSEBNE DRŽAVNE SKRBI

Članak 1.

U Zakonu o područjima posebne državne skrbi („Narodne novine“, br. 86/2008, 57/2011 i 51/2013) članak 21. briše se.

Članak 2.

Članak 22. mijenja i glasi:

„Porez na dobit koji se ostvari na području posebne državne skrbi, a prihod je države, isplaćivat će se jedinicama lokalne samouprave na područjima posebne državne skrbi na kojima se ostvari kao pomoć iz državnog proračuna:

- u cijelosti ukoliko indeks razvijenosti jedinice lokalne samouprave ne prelazi 75% prosjeka Republike Hrvatske
- u iznosu od 75% poreznih prihoda ukoliko se indeks razvijenosti jedinice lokalne samouprave nalazi između 75% i 100% prosjeka Republike Hrvatske
- u iznosu od 60% poreznih prihoda ukoliko se indeks razvijenosti jedinice lokalne samouprave nalazi između 100% i 125% prosjeka Republike Hrvatske
- u iznosu od 40% poreznih prihoda ukoliko indeks razvijenosti jedinice lokalne samouprave prelazi 125% prosjeka Republike Hrvatske.“

Članak 3.

Članak 24. briše se.

Članak 4.

Članak 26. briše se.

Članak 5.

Članak 28. briše se.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 6.

Građani koji steknu pravo vlasništva na nekretnini koja se nalazi na područjima posebne državne skrbi do 31. prosinca 2013. godine i ispunjavaju uvjete iz članka 21. stavka 1. Zakona o područjima posebne državne skrbi („Narodne novine“, broj 86/08., 57/11. i 51/13.), ne plaćaju porez na promet nekretnina.

Članak 7.

(1) Građani koji su ostvarili pravo na oslobođenje od plaćanja poreza na promet nekretnina sukladno članku 21. stavku 1. Zakona o područjima posebne državne skrbi („Narodne novine“, broj 86/08., 57/11. i 51/13.), taj porez će biti u obvezi platiti ukoliko u roku od 10 godina od dana stjecanja nekretninu otuđe ili promjene prebivalište izvan područja posebne državne skrbi ili stvarno ne borave na području posebne državne skrbi.

(2) Iznimno od stavka 1. ovog članka ako građanin, koji je ostvario pravo iz članka 21. stavka 1. Zakona o područjima posebne državne skrbi („Narodne novine“, broj 86/08., 57/11. i 51/13.), otuđi u roku od 10 godina nekretninu za koju je ostvario oslobođenje u vlasništvo osobi nasljedniku prvog nasljednog reda, koji ima prebivalište i boravi na području posebne državne skrbi, nije u obvezi platiti porez iz stavka 1. ovog članka. U tom slučaju novi stjecatelj stupa u položaj pravnog slijednika glede zabrane otuđenja nekretnine, s time da se rok zabrane otuđenja računa od kada je prednik stekao nekretninu.

Članak 8.

Na obveznike poreza na dobit, koji tijekom 2014. godine podnesu poreznu prijavu za prethodnu fiskalnu godinu primjenjuje se Pravilnik o načinu ostvarivanja porezne olakšice poreza na dobit na područjima posebne državne skrbi („Narodne novine“, br. 53/2009, 122/2010).

Članak 9.

Ovaj Zakon objavit će se u „Narodnim novinama“, a stupa na snagu 1. siječnja 2014. godine.

OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

Ovom odredbom predlaže se ukidanje prava na oslobođenje od plaćanja poreza na promet nekretninama građanima koji stječu nekretnine koje se nalaze na područjima posebne državne skrbi, ako imaju ili prijavljuju prebivalište na tom području.

Uz članak 2.

Ovom odredbom predlaže se postupna prilagodba prelaska jedinica lokalne samouprave na područjima posebne državne skrbi na sustav kojim će se porez na dobit koji je prihod države isplaćivati kao pomoć iz državnog proračuna jedinicama lokalne samouprave sa statusom potpomognutog područja sukladno posebnom zakonu kojima se utvrđuju ta područja.

Uz članak 3.

Ovom odredbom briše se iz Zakona o područjima posebne državne skrbi porezna olakšica obveznicima poreza na dobit koji obavljaju djelatnost na područjima posebne državne skrbi. Porezna olakšica se prenosi u Zakon o porezu na dobit i pravo na istu, uz zadovoljavanje određenih uvjeta, primjenjuje se na područje Grada Vukovara i jedinice lokalne samouprave sa statusom potpomognutog područja sukladno posebnom zakonu kojim se utvrđuju ta područja.

Uz članak 4.

Ovom odredbom ukida se pravo jedinica lokalne samouprave na područjima posebne državne skrbi koje na svom području imaju evidentirano područje određenog stupnja zaštite okoliša na novčanu naknadu za takvu zaštićenu površinu. Zbog nedostatka sredstava u državnom proračunu provedba ove mjere nikad u praksi nije zaživjela niti je dodatna sredstva moguće osigurati u narednom trogodišnjem razdoblju.

Uz članak 5.

Ovim člankom briše se odredba koja utvrđuje obvezu ministarstva nadležnog za regionalni razvoj za osiguranje naknade troška boravka djece u dječjem vrtiću i jaslicama jedinicama lokalne samouprave na područjima posebne državne skrbi. Zbog nedostatka sredstava u državnom proračunu provedba ove mjere nikad u praksi nije zaživjela niti je dodatna sredstva moguće osigurati u narednom trogodišnjem razdoblju.

Uz članak 6.

Na obveznike poreza na promet nekretnina koji steknu nekretnine na područjima posebne državne skrbi do 31. prosinca 2013. primjenjivat će se dosadašnji Zakon o područjima posebne državne skrbi („Narodne novine“, br. 86/2008, 57/2011 i 51/2013). Načini stjecanja vlasništva na koje se odnosi ovaj članak su pravni poslovi sklopljeni do 31. prosinca 2013. kao i temeljem ugovora i drugih pravnih akata sklopljenih do 31.12.2013. kao i pravomoćnih odluka suda ili drugih tijela pravomoćna do 31. prosinca 2013. bez obzira kada se tijekom 2014. isti prijavljuju Ministarstvu financija, Poreznoj upravi.

Uz članak 7.

Porezni obveznik koji je stekao u vlasništvo nekretninu na području posebne državne skrbi sukladno ranije važećem članku 21. ostaje u obvezi platiti porez na promet nekretnina ukoliko istu otuđi prije isteka roka od 10 godina od dana stjecanja nekretnine kako je bilo propisano člankom 21. stavak 2.

Iznimno građanima se dozvoljava otuđenje nekretnine ali samo prvom nasljednom redu gdje stjecatelj stupa u pravni položaj prednika glede zabrane otuđenja nekretnine, s time da se rok zabrane otuđenja računa od kada je prednik stekao nekretninu.

Uz članak 8.

S obzirom na datum stupanja na snagu ovog Zakona, postupak prijave poreza na dobit odvijat će se tijekom 2014. sukladno ranije važećem Pravilniku o načinu ostvarivanja porezne olakšice obveznika poreza na dobit na područjima posebne državne skrbi.

Uz članak 9.

Ovim člankom propisuje se stupanje na snagu ovoga Zakona.

ODREDBE VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU, ODNOSNO DOPUNJUJU

Članak 21.

(1) Iznimno od odredbi članka 2. ovoga Zakona i odredaba Zakona o porezu na promet nekretnina („Narodne novine“, br. 69/97, 26/00, 127/00 i 153/02.), porez na promet nekretnina ne plaćaju građani koji stječu nekretnine koje se nalaze na područjima posebne državne skrbi, ako imaju ili prijavljuju prebivalište na tom području.

(2) Porez iz stavka 1. ovoga članka naknadno se plaća ako se u roku od 10 godina od dana nabave nekretnine nekretnina otuđi, ako porezni obveznik promjeni prebivalište izvan područja posebne državne skrbi te ako porezni obveznik uz prijavljeno prebivalište stvarno i ne boravi na području posebne državne skrbi.

(3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, ako građanin, koji je na temelju stavka 1. ovoga članka ostvario pravo na oslobođenje od plaćanja poreza na promet nekretnina, otuđuje nekretninu za koju je ostvario oslobođenje u roku od 10 godina, u vlasništvo osobi nasljedniku prvoga nasljednog reda koji ima prebivalište i boravi na području posebne državne skrbi, naknadno ne plaća porez iz stavka 1. ovoga članka. U tom slučaju novi stjecatelj stupa u položaj pravnog slijednika glede zabrane otuđenja nekretnine, s time da se rok zabrane otuđenja računa od kada je prednik stekao nekretninu.

Članak 22.

Porez na dobit koji se ostvari na području posebne državne skrbi, a prema članku 45. Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave („Narodne novine“, br. 117/93, 69/97, 33/00, 73/00, 127/00, 59/01, 107/01, 150/02, 147/03, 132/06, 26/07 i 73/08) pripada državnom proračunu, isplaćivat će se jedinicama lokalne samouprave na područjima posebne državne skrbi kao pomoć iz državnog proračuna.

Članak 24.

(1) Obveznici poreza na dobit koji obavljaju djelatnost na području posebne državne skrbi, osim djelatnosti poljoprivrede i ribarstva, i zapošljavaju više od pet zaposlenika u radnom odnosu na neodređeno vrijeme, pri čemu više od 50% zaposlenika ima prebivalište i boravište na području posebne državne skrbi, plaćaju porez na dobit kako slijedi:

1. obveznik poreza na dobit koji obavlja djelatnost na području prve skupine područja posebne državne skrbi:

- ne plaća porez na dobit u razdoblju 2008.-2010. godine,
- plaća 25% od propisane stope poreza u razdoblju 2011.-2013. godine,
- plaća 75% od propisane stope poreza u razdoblju 2014.-2016. godine,
- od 2017. godine plaća u visini propisane porezne stope,

2. obveznik poreza na dobit koji obavlja djelatnost na području druge skupine područja posebne državne skrbi:

- plaća 25% od propisane stope poreza u razdoblju 2008.-2010. godine,
- plaća 75% od propisane stope poreza u razdoblju 2011.-2013. godine,
- od 2014. godine plaća u visini propisane porezne stope,

3. obveznik poreza na dobit koji obavlja djelatnost na području treće skupine područja posebne državne skrbi:

- 75% od propisane stope poreza u razdoblju 2008.-2010. godine,

- 85% od propisane stope poreza u razdoblju 2011.-2013. godine,
- od 2014. godine plaća u visini propisane porezne stope.

(2) Iznos oslobođanja od plaćanja poreza na dobit za navedena vremenska razdoblja iz stavka 1. ovoga članka, utvrđuje se sukladno uvjetima i kriterijima utvrđenim Odlukom o objavi pravila o potporama male vrijednosti.

(3) Smatra se da obveznik poreza iz stavka 1. ovoga članka zapošljava na neodređeno vrijeme zaposlenika ako je zaposlenik proveo u radnom odnosu kod poreznog obveznika i imao prebivalište i boravio na području Grada Vukovara ili brdsko-planinskom području ili području posebne državne skrbi najmanje devet mjeseci u poreznom razdoblju.

(4) Pravilnik o načinu ostvarivanja porezne olakšice iz stavka 1. ovoga članka donosi ministar nadležan za regionalni razvoj uz suglasnost ministra financija.

(5) Obveznicima poreza iz stavka 1. ovoga članka mogu se dodjeljivati i druge povlastice, odnosno potpore sukladno općim propisima o državnim potporama.

Članak 26.

(1) Jedinice lokalne samouprave na područjima posebne državne skrbi koje imaju na svom području evidentiran strogi rezervat, nacionalni park, posebni rezervat i park prirode i vodozaštitno područje ostvaruju pravo na novčanu naknadu za površinu na kojoj se nalazi strogi rezervat, nacionalni park, posebni rezervat i park prirode i vodozaštitno područje. Odluku o visini naknade donijet će Vlada Republike Hrvatske u roku od 90 dana od dana donošenja ovoga Zakona. Vlada Republike Hrvatske jednom godišnje donosi odluku o visini naknade.

(2) Sredstva iz stavka 1. ovoga članka osiguravaju se u državnom proračunu te su prihod jedinice lokalne samouprave koji su dužne utrošiti u projekte za zaštitu okoliša te za gospodarski razvitak.

Članak 28.

(1) Ministarstvo nadležno za regionalni razvoj će nadoknaditi jedinici lokalne samouprave trošak boravka djece u dječjem vrtiću ili jaslicama:

- u iznosu od 25% troška za područje prve skupine područja posebne državne skrbi,
- u iznosu od 20% troška za područje druge skupine područja posebne državne skrbi,
- u iznosu od 15% troška za područje treće skupine područja posebne državne skrbi.

(2) Sredstva za ostvarivanje prava iz stavka 1. ovoga članka osiguravaju se u državnom proračunu na poziciji ministarstva nadležnog za regionalni razvoj.

(3) Ministarstvo nadležno za regionalni razvoj i jedinica lokalne samouprave sklapaju sporazum o uvjetima i načinu nadoknade sredstava iz stavka 1. ovoga članka jedinici lokalne samouprave.

(4) Jedinice lokalne samouprave sredstva iz stavka 1. ovoga članka mogu koristiti za izgradnju vrtića ili jaslica ili za proširenje istih.